

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ:
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР
В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 26 квітня 2024 року

Одеса
«Фенікс»
2024

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 15.05.2024 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів** : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 26 квітня 2024 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2024. – 1000 с.
ISBN 978-617-8430-05-4

У збірнику відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології в умовах повномасштабного військового вторгнення. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їх конституційному вимірі у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики. Відображено наукові напрацювання у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових і науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)»364»»20»(062.552)

Матеріали видано в авторській редакції

ISBN 978-617-8430-05-4

© НУ «Одеська юридична академія, 2024
© Автори статей, 2024

Зміст

ПРИВІТАННЯ ПРЕЗИДЕНТА НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ» АКАДЕМІКА С. В. КІВАЛОВА.....	22
---	----

СЕКЦІЯ 1. ПИТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ, ФІНАНСОВОГО ПРАВА

Ківалов Сергій Васильович СПІВВІДНОШЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОВИХ ЗАХОДІВ ІЗ СУМІЖНИМИ КАТЕГОРІЯМИ.....	24
Тодошак Олег Володимирович ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ УНІВЕРСИТЕТУ ЗА ЯКІСТЬ ОСВІТИ (НА ПРИКЛАДІ НУ «ОЮА»).....	26
Біла-Тіунова Любов Романівна ОКОЕМІ АСПЕКТИ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ.....	29
Білоус-Осін Тетяна Ігорівна ПРАВОВА ПРИРОДА АДМІНІСТРАТИВНИХ СТЯГНЕНЬ.....	32
Голоядова Тетяна Олексіївна ПРАВОВІ АСПЕКТИ ОСКАРЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПОДАТКОВИХ ПЕРЕВІРОК В УМОВАХ ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ	34
Даниленко-Негара Юлія Сергіївна ЩОДО ПИТАННЯ ЕТИЧНИХ СТАНДАРТІВ ПОВЕДІНКИ ПУБЛІЧНИХ СЛУЖБОВЦІВ В УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ	36
Закаленко Олена Василівна ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ ЕФЕКТИВНОГО СУДОВОГО ЗАХИСТУ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ	38
Козачук Діана Анатоліївна МОРАЛЬНІ ЗАОХОЧЕННЯ ЯК МЕТОД СТИМУЛЮВАННЯ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ.....	41
Маслова Яна Іванівна ОКРЕМІ АСПЕКТИ КОМПЕТЕНЦІЇ КОМПЕТЕНЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО АГЕНТСТВА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ	44
Негара Родіон Віталійович ПОСАДОВІ ОСОБИ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ ПУБЛІЧНОГО ПРАВА В АНТИКОРУПЦІЙНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ	46
Неугодніков Андрій Олександрович ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ	48
Осадчий Анатолій Юрійович ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ МІСЦЯ НОРМ, ЯКІ ВСТАНОВЛЮЮТЬ АДМІНІСТРАТИВНІ ПРОЦЕДУРИ, В СИСТЕМІ ПРАВА	50
Панфілов Олег Євгенович ПРАВОВІ АСПЕКТИ ОПОДАТКУВАННЯ ІТ-КОМПАНІЙ.....	52
Сандул Яна Миколаївна НАЧАСНІ ПИТАННЯ РЕФОРМУВАННЯ СТРУКТУРИ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ.....	55
Сідор Михайло Іванович БЮДЖЕТНА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ В УКРАЇНІ	56
Слободянюк Марина Анатоліївна ПУБЛІЧНІ ПОСЛУГИ, ЩО НАДАЮТЬСЯ ОРГАНАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ.....	59
Стрельников Андрій Вікторович ПРОБЛЕМИ ВІДНЕСЕННЯ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ ДО СУБ'ЄКТІВ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	61
Фролова Євгенія Ігорівна ЩОДО СУТНОСТІ ЗАХОДІВ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРИМУСУ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ.....	63
Манчул Марія-Діана Дмитрівна НАУКОВІ ПОГЛЯДИ НА ПРАВОВУ ПРИРОДУ ФОНДУ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ДЛЯ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ ...	66
Назарчук Анастасія Валеріївна ДО ПИТАННЯ СУТНІСНО-ПОНЯТІЙНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ.....	68
Неоднорідність антикорупційної суб'єктності оцінювачів та експертів	70
Новак Анастасія Олександрівна ПРОБЛЕМИ ДОСУДОВОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ ПУБЛІЧНО-ПРАВОВОГО СПОРУ	73
Піть Ігор Юрійович ПРОБЛЕМА ОКРЕСЛЕННЯ СУБ'ЄКТНОГО СКЛАДУ ВІЙСЬКОВИХ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ....	75
Пономаренко Віталій Віталійович НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ УКРАЇНИ ЯК РОЗПОРЯДНИК БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ	78

що юрисдикційний орган також належить до владної вертикалі, що й контролюючий орган, який виступає стороною спору.

При цьому, право на оскарження податкових повідомлень-рішень в суді зберігається, якщо платнику податків було відмовлено у задоволенні його вимог після адміністративного оскарження. Проте, якщо платник податків одразу звертається до процедури судового оскарження, то можливість адміністративного оскарження буде втрачена.

Що стосується оскарження результатів податкових перевірок в судовому порядку, то його перевагами є відносна об'єктивність, адже спір розглядається за межами податкового відомства, можливість застосування судом заходів забезпечення позовних вимог та забезпечення примусового виконання судового рішення. При цьому, в умовах дії воєнного стану, доступ до судової системи зазнає обмежень через введення особливих правил роботи судів, що безпосередньо впливає на процедуру судового оскарження.

Отже, сьогодні у такі складні часи, суспільство і держава повинні продовжувати своє функціонування та долати нові виклики. Податковий контроль у свою чергу забезпечує дотримання податкового законодавства, попереджує ухилення від сплати податків та сприяє економічному розвитку країни. При цьому, держава повинна сприяти забезпеченню умов для добровільного виконання вимог податкового законодавства платниками податків та стабільності податкового законодавства в Україні.

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
2. Постанова Верховного суду від 24.02.2022 р. Справа № 520/5314/2020. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/103562014>.
3. Постанова Верховного суду від 31.05.2021 р. Справа № 520/10718/19. URL: https://verdictum.ligazakon.net/document/97284038?utm_source=biz.ligazakon.net&utm_medium=news&utm_content=bizpress01.

Ключові слова: податковий контроль, податкова перевірка, адміністративне оскарження, судове оскарження.

Keywords: tax control, tax audit, administrative appeal, court appeal.

Даниленко-Негара Юлія Сергіївна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри адміністративного та фінансового права,
кандидат юридичних наук, доцент*

ЩОДО ПИТАННЯ ЕТИЧНИХ СТАНДАРТІВ ПОВЕДІНКИ ПУБЛІЧНИХ СЛУЖБОВЦІВ В УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ

Цінність етичних стандартів поведінки публічних службовців особливо виявляється під час активних фаз реформування публічного управління та дії надзвичайних правових режимів, за яких, як правило, існуюче нормативне регулювання не поспіває за бурхливим розвитком суспільних відносин, а запит суспільства на упорядкування таких відносин та забезпечення правопорядку тільки зростає. В аспекті українських реалій правила етичної поведінки набувають іншого виміру у зв'язку із дією правового режиму воєнного стану, оскільки з одного боку, виникнення обставин, що зумовлюють введення такого надзвичайного правового режиму, а також запровадження відповідних заходів, спрямованих на його забезпечення, тільки посилює необхідність належного додержання стандартів етичної поведінки публічни-

ми службовцями, а з іншого – стандарти етичної поведінки безпосередньо потребують специфікації до відповідних умов та заходів.

Етичні стандарти поведінки публічних службовців в національному законодавстві визначаються одним із заходів запобігання та протидії корупції та встановлюються передусім положеннями антикорупційного законодавства (розділ VI, ст. 37–44 Закону України «Про запобігання корупції» [1]) та одночасно з цим пронизують собою усю систему антикорупційних механізмів (зокрема на правилах етичної поведінки засновано положення щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів; фінансового контролю; обмежень щодо використання службових повноважень чи свого становища; щодо одержання подарунків; щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності; обмеження після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування – в частині розголошення або використання в інший спосіб у своїх інтересах інформацію, яка стала їм відома у зв'язку з виконанням службових повноважень).

Під час дії правового режиму воєнного стану було повністю скасовано або суттєво обмежено дію окремих антикорупційних механізмів, що є складовою частиною етичних стандартів поведінки публічних службовців. Вдалим прикладом зазначеного стала необхідність упорядкування відносин щодо одержання публічними службовцями грошових коштів, товарів, інших предметів як благодійної та/або гуманітарної допомоги Збройними Силами України та іншим військовим формуванням, а також особам, які постраждали внаслідок війни. Так, згуртованість українського суспільства та міжнародної спільноти виявилась у зборів величезної кількості благодійної та гуманітарної допомоги для Української держави, постійному оголошенні та проведенні зборів грошових коштів тощо. Загальність таких заходів неможливо було б забезпечити без залучення публічних службовців різних рівнів, які виступали організаторами цих процесів, зокрема з метою координації зборів, розподілу допомоги. Такі обсяги благодійної та гуманітарної допомоги, а також низький рівень контрольованості за її використанням, стали реальним інструментом перевірки дотримання етичних стандартів публічними службовцями.

Піднесення етичних цінностей у публічній службі стало базисом для законодавчого втілення можливості одержання публічними службовцями допомоги у вигляді грошових коштів, товарів, гуманітарної та благодійної допомоги. Разом з цим, слід зазначити, що на законодавчому рівні було встановлено і вимоги щодо документального підтвердження одержання зазначених коштів, товарів та їх подальше використання з метою: 1) підтримки Збройних Сил України, інших військових формувань, добровольчих формувань територіальних громад, розвідувальних органів; 2) надання благодійної та гуманітарної допомоги особам, які постраждали внаслідок збройної агресії проти Української держави.

Яскравим прикладом зворотного є значення етичної складової щодо фінансового контролю публічних службовців у воєнний час. Фінансовий контроль публічних службовців, зокрема подання ними електронних декларацій, повідомлень про суттєві зміни в майновому стані та про відкриття валютного рахунку в установі банку-нерезидента, під час дії воєнного стану стало добровільним (із збереженням необхідності виконання цього обов'язку у майбутньому, після припинення чи скасування правового режиму воєнного стану), у зв'язку з чим здійснюється повністю в межах етичних норм.

Прийняття до умов та обмежень, викликаних повномасштабною військовою агресією проти Української держави та правовим режимом воєнного стану, а також необхідність відновлення повсюдного застосування антикорупційних заходів обумовило порушення питання щодо відновлення електронного декларування. Крім того, статистичні показники [2] добровільного подання електронних декларацій засвідчили, що під час правового режиму воєнного стану декларування здійснювалось переважно «звичайними» публічними службовцями, на томість топ-чиновники (публічні службовці, які займають відповідальне або особливо відповідальне становище) подали мінімальну кількість електронних декларацій. Після складного

та тривалого законотворчого процесу Верховною Радою України було прийнято Закон України від 20.09.2023 р. № 3384-IX [3], яким відновлено подання електронних декларацій публічними службовцями.

Очевидно, що наведені приклади послаблення або взагалі скасування дії антикорупційних заходів під час дії правового режиму воєнного стану є значними корупціогенними факторами, підвищують корупційні ризики, зловживання публічними службовцями своїми повноваженнями, а тому мають забезпечувати відповідність вимогам пропорційності. Водночас, на теперішній час в чинному законодавстві України не передбачено належних правових запобіжників.

Список використаних джерел

1. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. Дата оновлення 09.12.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text> (дата звернення 20.02.2024 р.).
2. НАЗК запустило лічильник подання декларацій за 2021 рік. Офіційний веб-сайт Національного агентства з питань запобігання корупції. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/novyny/nazk-zapustilo-lichylnyk-podannya-deklaratsij-za-2021-rik/>. (дата звернення 20.02.2024 р.).
3. Про внесення змін до деяких законів України про визначення порядку подання декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, в умовах воєнного стану: Закон України від 20.09.2023 р. № 3384-IX. Дата оновлення 20.09.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3384-20#Text>. (дата звернення 20.02.2024 р.).

Ключові слова: етика, етичні стандарти поведінки, публічний службовець, публічна служба, правовий режим воєнного стану.

Keywords: ethics, ethical standards of behavior, public servant, public service, legal regime of martial law.

Закаленко Олена Василівна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри адміністративного і фінансового права,
кандидат юридичних наук, доцент*

ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ ЕФЕКТИВНОГО СУДОВОГО ЗАХИСТУ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Право на судовий захист декларується у ряді міжнародно-правових стандартів про захист прав людини. Широке коло юридичних гарантій, що забезпечують реалізацію і захист прав і свобод громадян у різних сферах правового регулювання, значною мірою ґрунтується на конкретних положеннях міжнародно-правових актів.

Резолюцією 217А (ІІІ) Генеральної асамблеї ООН 10.12.1948 р. було прийнято Загальну декларацію прав людини [1], в якій уперше на світовому рівні було юридично закріплено феномен прав людини, у тому числі природні права людини. Із цього моменту розпочався відлік часу для принципово нового етапу розвитку правових систем: ідея природних прав людини перемістилася з рівня філософських конструкцій на рівень забезпечених державою та світовою спільнотою юридичних норм.

Стаття 7 Загальної декларації прав людини встановлює право всіх людей без будь-якого розрізнення і дискримінації на рівний захист законом. Крім того, у ст. 8 закріплено: «кожна людина має право на ефективне поновлення у правах компетентними національними судами у разі порушення її основних прав, наданих їй конституцією або законом» [1]. Отже, цей стандарт із прав людини передбачає створення наднаціональних судових органів, до яких людина